

Faggruppe: Bestandsforvaltning

Om faggrupper: I arbeidet med tiltaksplan er det etablert rådgivende faggrupper for prosjektgruppa og styringsgruppa. Disse består av ressurspersoner fra relevante aktører, sentral- og regional forvaltning, kommuner, interesseorganisasjoner m.m. De gis et mandat og utfordres på konkrete problemstillinger, for å komme opp med forslag til tiltak og avveininger rundt hvert enkelt. Prosjektgruppa gjør en samlet vurdering og prioritering av de ulike forslagene fra hver av faggruppene, som til slutt styringsgruppa godkjenner, før oversending av forslag til samlet tiltaksplan til Miljødirektoratet. Eksisterende kunnskapsgrunnlag må vektlegges i arbeidet i faggruppene. Det er ønskelig at faggruppene fokuserer på å bidra med kunnskap og erfaringer fra eget fagfelt, til felles beste. Man bør etterstrebe god dialog i gruppa, fremfor debatt, og der det er mye usikkerhet eller uenigheter må dette belyses i referatene.

Deltakere faggruppe Bestandsforvaltning

Navn:	Instans:	Kommentar:
Therese Ramberg Sivertsen	Statsforvalteren i Agder	Representerer Statsforvalteren som regional aktør i villreinforvaltningen. Koordinerer faggruppen.
Kristian Herregården	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Representerer Statsforvalteren som regional aktør i villreinforvaltningen. Sollid villreinfaglig kunnskap og god lokalkunnskap i nordre deler av begge villreinområdene.
Jarle Lunde	Villreinnemnda for Setesdalsområdet	Sekretær for nemnda. Behandler forslag til bestandsplaner, kvoteforslag m.m. fra Villreinutvalet. Viktigste høringspart i alle forvaltningssaker som berører villrein.
Svein Olav Stegarud	Setesdal Ryfylke villreinlag	Sekretær for villreinlaget i Setesdal Ryfylke. Villreinutvalget utarbeider bestandsplan, kvoter, gjennomfører og bidrar i tellinger. Server den praktiske delen av bestandsforvaltningen.
Torleif Homme	Setesdal Austhei villreinlag	Sekretær for villreinlaget i Setesdal Austhei. Villreinutvalget utarbeider bestandsplan, kvoter, gjennomfører og bidrar i tellinger. Server den praktiske delen av bestandsforvaltningen.
Kristian Eiken Olsen	Statskog	Representerer landets største grunneier og har jobbet mye med villreinforvaltning. Deltok også i arbeidet med Kvalitetsnorm for Setesdal Ryfylke.

Bakgrunn og kunnskapsgrunnlaget

Forvaltningen av villrein var tidligere ansett for å være det samme som forvaltning av bestand. Etter hvert har også kunnskapen om arealene økt. Og med det forståelsen av at forvaltningen av villrein må sees i sammenheng med øvrige interesser i landskapet. Denne totalen er helt sentral i arbeidet med tiltaksplaner. Bestandsforvaltningen kan trolig likevel ha en del relevante virkemidler. Kanskje særlig knyttet til jaktperioden og jaktutøvelsen. Det er også sentralt at den brukergruppen som driver den klart mest oppsøkende aktiviteten overfor rein, også følger opp eventuelle tiltak som andre

aktører måtte bidra med i samme område, til samme tid. I Setesdal Austhei er bestanden beregnet til ca 1200 dyr vinteren 2022/23. Målsetning i bestandsplanen er å øke vinterbestand til 1500 dyr i planperioden (2019-2023), men grunnet CWD er det lagt opp til en svært liten økning i 2023.

I Setesdal Ryfylke var bestanden beregnet til 2000 dyr i nordområdet og 1300 i sørområdet ved telling i 2017. Mål i bestandsplanen (2019 – 2023) er stabilisering av bestanden på dagens nivå (2000 dyr) i nordområdet, og en økning i bestanden i sørområdet (sør for Blåsjø) til 2000 dyr. Hovedmålet i bestandsplanen er at bestandsforvaltningen skal bidra til at dyrene bruker en større del av villreinområdet. Virkemidler for å oppnå dette er økning i bestandsstørrelse i sørområdet, primært gjennom økning i storbukkandelen (økning på 25%), samtidig som nivå på kondisjon og tilvekst skal opprettholdes. Økning i storbukkandel er imidlertid satt på vent grunnet CWD.

Funn av CWD på villrein på Hardangervidda i 2020 (VKM Rapport 2021: 01) har lagt sterke føringer på bestandsforvaltningen og medfører store utfordringer i hvilke handlingsrom en har gjennom bestandsforvaltning og jaktutøvelsen som virkemiddel. Økt avskyting av bukk er iverksatt som tiltak for å begrense risiko for spredning av CWD. Videre er innsamling av tilstrekkelig med prøvemateriale svært viktig. Dette krever felling av et visst antall rein sett opp mot hvor i smitteforløpet man er og hva man trenger å oppnå (NVS Rapport 34/2022). Det anses likevel som viktig, og rett, at også bestandsforvaltningen ser på mulighetene for endringer der dette også gjøres av andre, eller der dagens praksis har rom for forbedringer. Dette er bakgrunnen for at man i noen områder/perioder eller knyttet til noen tema, ønsker å gjennomgå mulighetene for avbøtende tiltak gjennom denne delen av forvaltningen.

Problemkartlegging:

Målområder er avgrensede målsetninger for å øke kvaliteten i villreinområdet. Tema og problemstillinger i faggruppene vil ha sitt utspring fra ett eller flere av målområdene (som er de overordnede målene med arbeidet).

Målområder:	Problem:
1) Bedre/ivareta funksjonelle trekk for utveksling mellom villreinområder	Reduserte trekkpassasjer
2) Ivareta/bedre/gjenopprette funksjonaliteten i trekk i villreinområdene gjennom året	Reduserte trekkpassasjer
3) Øke/gjenopprette bruk av tradisjonelle villreinarealer: a) Sør og vest for Blåsjø b) Området i tilknytning til, og sør for, Brokke-Suleskardvegen	Reduserte trekkpassasjer og dårlig arealutnyttelse
4) Øke arealbruk i øvrige funksjonsområder med arealunnavvikelse	Dårlig arealutnyttelse
5) Ivareta de områdene som reinen faktisk bruker i dag. Disse må ivaretas slik at ferdsel og forstyrrelser ikke øker og disse områdene forringes.	Reduserte trekkpassasjer og dårlig arealutnyttelse

Effekt sett i forhold til kvalitetsnorm for villrein (gjelder alle målområder):

Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold, f.eks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr, helsestatus samt genetisk variasjon (delnorm 1).

Påvirkningsfaktorer og målområder

- Ferdsel/aktivitet og volum av beitedyr (målområde 1 – 4)
- Aktivitet som er i konflikt med områder reinen bruker eller har behov for å passere gjennom året (målområde 1 – 5)
- Infrastruktur som legger beslag på villreinareal eller skaper forstyrrelser som påvirker arealbruken. (målområde 1 – 5)

Mandat

Faggruppen for Bestandsforvaltning har som mandat å utrede hvilke muligheter som finnes for å begrense negative effekter av bestandsforvaltningens aktiviteter i henhold til innsatsområdene.

Arbeidet innebærer å:

- Definere mulige problemområder
- Peke på eventuelle behov for mer kunnskap
- Foreslå tiltak/endringer/nye tanker sett fra et fugleperspektiv
- Se på foreslåtte tiltak i egen og andre faggrupper opp mot realitetene som følger av CWD-håndtering (Dette vil uansett være førende til slutt og en viktig kalibrering av ulike tiltak mot hva som er realisme i vurdering av kost/nytte.).
- Vurdere kompensierende tiltak/økonomiske incentiver sammen med andre aktører der dette er nødvendig/mulig/relevant
- Estimere nytte/kostnad/ulempes ved de foreslåtte tiltakene (se tabell Anbefalte tiltak).
- Forslag til finansiering av tiltak
- Forslag til evaluering av tiltak

Problemstillinger (fra prosjektgruppa)

Opplisting av ulike problemstillinger en ønsker at gruppene skal vurdere for eksempel:

- Behov for mer kunnskap
- Grunneierorganisering
- Datainnsamling
- Kvotestørrelse og fellingsprosent
- Motorisert ferdsel under tellinger / feltarbeid
- Jegeransamlinger i trekkområder/flaskehalser i jaktperioden
- Jegertetthet i terrenget
- Jegerseleksjon - jegerens selektive jaktuttak

- Jaktutøvelse
- Kjerneområder vs randområder (tradisjonsbærere)
- Forholdet mellom, eller synet på bestandsforvaltningas aktivitet vs. andre brukergruppers behov og foreslåtte begrensinger

Anbefalte tiltak

(bruk ferdig oppsett i Vedlegg 1, med eksempel og matrise for rapportering)

Gruppen skal:

1. Liste opp ulike tiltak
2. Beskriv kort de relevante tiltakene
3. Gjør en grovmasket vurdering av effekten de kan ha på problemet.
  - a. Forkast tiltak med liten effekt (kortfattet begrunnelse)
  - b. Positive virkninger:
    - i. Effekt på måloppnåelse og/eller problem
    - ii. Må begrunnes!
  - c. Negative virkninger:
    - i. Økonomiske kostnader anslås i kroner så langt som mulig – skiller mellom engangs- og driftskostnader.
    - ii. Negative virkninger beskrives kvalitativt, med noen kvantitative anslag

Framdriftsplan

Møteplan for Faggruppe Bestandsforvaltning:

Møteform	Mars	April	Mai	Juni	August	September	Oktober
Fysisk	16.	12					
Teams			4				
Teams			23				
Teams				8			
Teams – Felles med alle faggrupper Setesdalsområdene				9			
Siste møte faggruppene						15?	
/Sluttseminar							15.

Hvem refererer/skriver i møtene: Therese

Levering av resultat/rapporteringsform:

- Referat fra hvert møte leveres sekretariatet (NVS)

Frister:

- 9. juni: Felles møte med alle faggrupper: Presentasjon av foreslåtte tiltak i Faggruppene så langt (midtvegsrapportering til Miljødirektoratet den 15. juni.
- 22 september: alle forslag til tiltak må være sendt fra faggruppene til sekretariatet for å komme med i utkast til tiltaksplan per 15. oktober.

